

Audit

FC Eindhoven

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | december 2011

Audit

FC Eindhoven

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | december 2011

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

FC Eindhoven

Gemeente Eindhoven

Politie Brabant Zuidoost

Openbaar Ministerie arrondissementsparket 's-Hertogenbosch

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Edward van der Torre

Jan Bos

Sebastian Barlagen

Jasper Bik

Peet Schenk

Ahyan Akgül

© Den Haag, juni 2011

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Club en supporters	7
3.	Infrastructuur	11
4.	Veiligheidsorganisatie: samenwerking en inzet	15
5.	Hoofdconclusies en aanbevelingen	19
	Bijlage: Verantwoording Audit	20

1. Inleiding

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd. Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

2. Club en supporters

- 2.1 FC Eindhoven is opgericht op 16 november 1909 door het samengaan van twee Eindhovense clubs, namelijk Eindhovia en Sparta. Het team speelt in een wit shirt met blauwe strepen, een zwarte broek en wit-blauw gestreepte sokken. FC Eindhoven was in 1954 de laatste club die landskampioen werd vóór de invoering van het betaald voetbal in Nederland. Sinds het seizoen 1977-1978 speelt de club onafgebroken in de Eerste Divisie. Al vanaf de jaren '60 wordt FC Eindhoven overklast door de 'grote buurman' PSV. FC Eindhoven wordt gezien als de tweede club van Eindhoven met een bescheiden supportersschare.
- 2.2 Tegenwoordig is iedereen die betrokken is bij FC Eindhoven tevreden dat de club nog bestaat. In 2008 is de proflicentie van de club in het geding geweest, als gevolg van aanhoudende financiële problemen. FC Eindhoven was door de KNVB voor het derde achtereenvolgende jaar ingedeeld in categorie I, wat (nagenoeg) inhoudt dat de club onder curatele staat. Er bestaat een sanctie voor een club die drie jaar in die categorie verblijft, namelijk intrekking van de proflicentie. In 2009 heeft de KNVB echter besloten dat FC Eindhoven de proflicentie mocht behouden als de club aan enkele voorwaarden zou voldoen (onder andere een sluitende begroting voor het komende seizoen presenteren en voldoen aan alle financiële verplichtingen van het huidige seizoen). De opluchting was groot toen FC Eindhoven halverwege 2009 daadwerkelijk werd ingedeeld in categorie II, waardoor de club niet meer onder toezicht stond en zeker was van een proflicentie voor het volgende seizoen.
- 2.3 Sinds het 'overleven' maakt FC Eindhoven een wederopstanding door. Verschillende mensen in en rondom de club hebben hard gewerkt om de club er weer bovenop te krijgen. Het was belangrijk om nieuwe sponsors aan te trekken. FC Eindhoven heeft tegenwoordig een goede en nette businessclub, met betrouwbare (voornamelijk lokale) bedrijven als sponsors. In navolging van de verbeterde financiële positie van de club, zijn de sportieve prestaties meegegroeid. FC Eindhoven draait momenteel mee in de top van de competitie en maakt zelfs een reële kans op (deelname aan play-offwedstrijden om) promotie naar de eredivisie.
- 2.4 De supporters van FC Eindhoven zijn rustig en veroorzaken in de regel geen problemen. Zelfs in de jaren dat de club in de financiële problemen verkeerde en de sportieve resultaten slecht waren, veroorzaakten de fans weinig tot geen overlast. Nu het ook sportief beter gaat, valt het vooral op dat er meer supporters naar de wedstrijden komen. Waar er in voorgaande 'magere' jaren meestal zo'n 800 supporters afkwamen op de thuiswedstrijden van FC Eindhoven, zijn dat er nu bijna altijd meer dan 1.000 en soms ruim 2.000. Dit heeft echter niet geleid tot (een toename van) problemen of incidenten. Veel supporters van FC Eindhoven luisteren naar stewards. Ook de 'streekderby's' tegen FC Oss en Helmond Sport verlopen in de regel goed.

- 2.5 Bij uitwedstrijden wordt FC Eindhoven gevolgd door een kleine supportersgroep. Er zijn zo'n 30 trouwe fans die naar vrijwel elke wedstrijd meegaan. Hiernaast zijn er wisselende aantallen andere Eindhoven-supporters die de club bij uitwedstrijden aanmoedigen, waardoor het totale aantal uitsupporters schommelt tussen de 30 en 65. Het zijn er soms slechts 15 naar Cambuur Leeuwarden (dat ligt ook ver weg en heeft volgens veel supporters een slecht bezoekersvak) of ongeveer 270 naar RKC Waalwijk in de nacompetitie. Het gedrag van deze uitsupporters is goed.
- 2.6 Op dit moment hebben slechts twee FC Eindhoven-supporters een stadionverbod: één landelijk en één lokaal verbod. Ze lopen in het laatste kwartaal van 2012 af.
- 2.7 In het Voetbal Volg Systeem (VVS) is bij verreweg de meeste wedstrijden van FC Eindhoven van de afgelopen twee seizoenen aangegeven dat er geen problemen, bijzonderheden of incidenten waren. De onderstaande bloemlezing uit het VVS is een verzameling van alle keren dat de melding omtrent het gedrag van de FC Eindhovensupporters enigszins afweek van deze standaardomschrijving: positief of negatief:
- *FC Eindhoven – MVV (7 augustus 2009)*: 50 tot 75 supporters van MVV hadden kaarten weten te bemachtigen voor de thuisvakken. Doordat MVV vroeg in de wedstrijd scoorde, ontstond er wrijving in vak D tussen een groep FC Eindhoven-supporters en een groep van ongeveer 25 MVV-supporters. Op verzoek van de politie hebben stewards deze groep MVV-supporters verplaatst naar het uitvak, waardoor het rustiger werd. Om een mogelijke confrontatie tussen supporters van FC Eindhoven en MVV te voorkomen, heeft de politie extra personeel naar het stadion laten komen.
  - *Cambuur Leeuwarden – FC Eindhoven (2 oktober 2009)*: Supporters van FC Eindhoven kwamen met een bus en eigen vervoer naar de wedstrijd. Bij het uitstappen bleek een aantal supporters flink gedronken te hebben. Ze werden toch toegelaten tot het vak. Vlak na de aftrap gooide een supporter van FC Eindhoven voorwerpen naar supporters van Cambuur. Ook dronk één supporter een blikje bier, terwijl dat niet is toegestaan. Stewards hebben deze personen verwijderd, evenals twee andere supporters die te veel gedronken hadden. De namen zijn doorgegeven aan FC Eindhoven.
  - *FC Eindhoven – BV Veendam (6 november 2009)*: Enkele Veendamsupporters zaten op een vak van FC Eindhoven. Dit is in het verleden al vaker gebeurd en is zelfs historisch zo gegroeid. Dit ging heel goed onderling. Ook als een ploeg scoorde, was er geen probleem.
  - *FC Eindhoven – FC Omniworld (20 november 2009)*: Vanwege het 100-jarig bestaan van de club was de toegangsprijs verlaagd en was het stadion bijna uitverkocht. Tijdens de wedstrijd en bij het bescheiden jubileumfeest na afloop heeft iedereen zich keurig gedragen.
  - *FC Eindhoven – Cambuur Leeuwarden (29 januari 2010)*: Het thuispubliek heeft zich goed gedragen. Er is wel één supporter in het stadion aangehouden met een stadionverbod. Hij is aangesproken en er is proces-verbaal opgemaakt.

- *FC Omniworld – FC Eindhoven (26 februari 2010)*: Een klein groepje Eindhoven-supporters liet zich uitdagen. Drie van hen waren zelfs helemaal niet meer te kalmeren en gedroegen zich baldadig. Hun namen zijn genoteerd en doorgegeven.
- *FC Eindhoven – Helmond Sport (12 maart 2010)*: Vóór en tijdens de wedstrijd waren er geen problemen. Na de wedstrijd (bij het begeleiden van de Helmond-supporters om het stadion heen) was er oogcontact tussen supporters van FC Eindhoven en die van Helmond, in de noord-oosthoek naast vak D. Dit leidde tot de nodige provocaties door Eindhoven-supporters. De supporters van Helmond reageerden hierop door in de hekken te klimmen.
- *FC Volendam – FC Eindhoven (2 april 2010)*: Al vroeg in de middag beginnen supporters van FC Eindhoven alcohol te drinken in een café in Volendam. Vanaf 18:30 uur wordt de sfeer onvriendelijker. Er wordt geschreeuwd en gescholden naar de politie. De Eindhovensupporters lopen om 19:15 uur, onder begeleiding van zogenoemde bikers, naar het stadion. Eén supporter heeft te veel gedronken en gedraagt zich 'op het randje'. In het stadion gedragen de supporters zich goed. Na de wedstrijd is een groepje Eindhoven-supporters nog teruggegaan naar de kroeg en dit verloopt vlekkeloos.
- *AGOVV – FC Eindhoven (1 mei 2010)*: Tijdens de wedstrijd trekken een paar Eindhoven-supporters aan de bouwhekken die rond de (speciaal voor deze wedstrijd gebouwde) tribune stonden. Een aantal bouwhekken raakt daardoor verbogen. Verder waren er geen problemen.
- *Helmond Sport – FC Eindhoven (10 september 2010)*: Er kwamen meer Eindhovensupporters naar de wedstrijd toe dan dat er in het bezoekersvak passen. De overige Eindhovensupporters zijn in thuisvakken geplaatst, ook tussen de Helmondsupporters. Iedereen heeft zich goed gedragen.
- *Sparta – FC Eindhoven (25 september 2010)*: Eén FC Eindhovensupporter is aangehouden vanwege vernieling (een hek en een slot in het bezoekersvak). Verder waren er geen problemen.
- *FC Eindhoven – MVV (18 februari 2011)*: Ondanks voorzorgsmaatregelen lukt het enkele MVV-supporters om plaats te nemen op de thuisvakken. Er heeft een confrontatie plaats tussen een MVV-supporter en een Eindhoven-supporter. Stewards scheiden de kemphanen. Verder doen zich geen incidenten voor.
- *FC Eindhoven – BV Veendam (22 april 2011)*: Supporters van FC Eindhoven en BV Veendam hebben een vriendschapsband. Het bezoekersvak blijft (wederom) gesloten. De supporters van beide teams zitten gemengd in het stadion. Bij de barbecue voorafgaand aan de wedstrijd, georganiseerd door de supportersvereniging van FC Eindhoven, zijn enkele supporters van Veendam aanwezig. Eén Eindhoven-supporter wordt aangehouden, omdat bij de foullering een boksbeugel wordt ontdekt.

Het Voetbal Volg Systeem laat dus zien dat er in de afgelopen twee seizoenen weinig uitzonderingen zijn geweest op het gangbare beeld van rustige FC Eindhoven-supporters. Er zijn niet veel problemen of incidenten geweest met supporters van FC Eindhoven. Er zijn enkele gevallen geweest met alcoholgebruik (waarbij meestal nog niet gesproken wordt van daadwerkelijk dronkenschap), provocaties naar andere supporters, baldadigheid, licht geweld en één vernieling. Deze voorvallen worden steeds effectief aangepakt. Bovendien dateren de 'grootste' problemen uit 2009 en begin 2010.

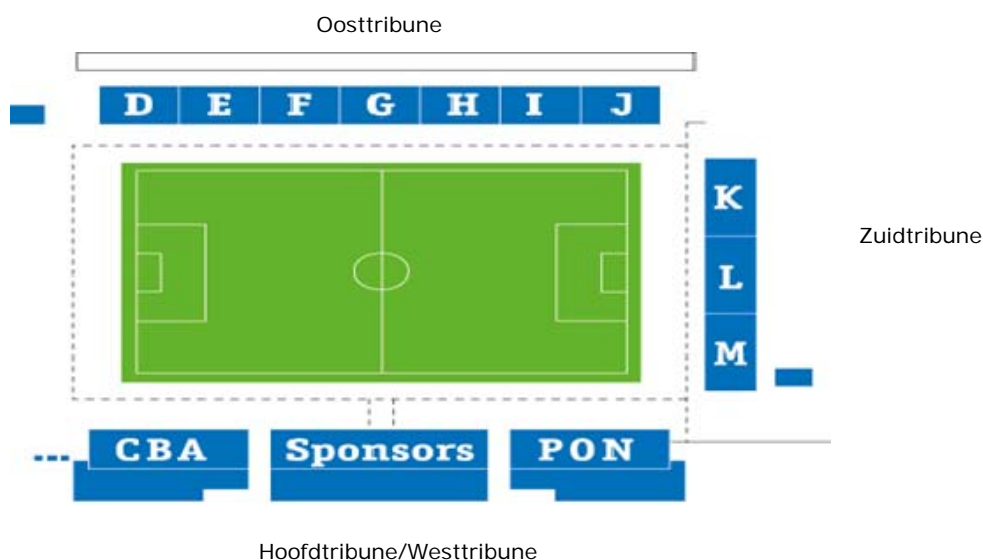
- 2.8 Supporters van bezoekende teams zitten in sommige gevallen verspreid over het stadion van FC Eindhoven en dus niet (alleen) in het aangewezen bezoekersvak. Er wordt namelijk soms besloten om het bezoekersvak niet open te doen als er slechts een handvol supporters van het bezoekende team naar de wedstrijd komt. Of er zijn juist zoveel uitsupporters die de wedstrijd willen bezoeken, dat het bezoekersvak niet voldoende capaciteit biedt. In deze gevallen is het mogelijk dat supporters van het bezoekende team tussen de FC Eindhoven-supporters komen te zitten. Dit gebeurde bijvoorbeeld bij het bekerduel tegen Vitesse. Hoewel het bezoekersvak was uitverkocht (Vitesse verkocht zelf alle 475 kaarten voor het uitvak), kwamen er nog enkele honderden Vitesse-supporters zonder kaartje op de wedstrijd af. Deze supporters hebben kaarten gekocht in de vrije verkoop. Ze zijn zonder problemen tussen FC Eindhoven-supporters gaan zitten. De 'vermenging' heeft nog nooit problemen opgeleverd. Vooral bij thuiswedstrijden tegen BV Veendam is deze 'vermenging' een groot succes gebleken. FC Eindhoven heeft een vriendschapsband met die club, omdat ze allebei in het voortbestaan werden bedreigd vanwege grote financiële problemen.
- 2.9 FC Eindhoven speelt dit seizoen 5 wedstrijden die in de B-categorie geplaatst worden, namelijk tegen Go Ahead Eagles, Willem II, FC Den Bosch, Helmond Sport en Cambuur Leeuwarden. Dit is steeds louter gebaseerd op risicoschattingen omtrent het mogelijke gedrag van uitsupporters. Er bestaat geen enkele vete tussen FC Eindhoven en andere clubs. Alle andere wedstrijden zijn ingedeeld in de A-categorie. Voor eventuele wedstrijden in de play-offs om promotie/degradatie, worden op een later moment de risico's ingeschat.
- 2.10 Ook met de grootste club uit Eindhoven (PSV), heeft FC Eindhoven een goede band. Er komen met enige regelmaat PSV-supporters kijken bij wedstrijden van FC Eindhoven. PSV en FC Eindhoven spelen geregeld oefenwedstrijden tegen elkaar, soms om de officieuze Lichtstad Cup. Deze wedstrijden verlopen in een gemoedelijke sfeer en van voetbalnijd of -haat is geen sprake. Een enkele oudere supporter, die de tijd nog heeft meegemaakt dat FC Eindhoven zich kon meten aan PSV, kan negatieve gevoelens tegenover de 'grote buurman' koesteren, maar zal hierover geen problemen veroorzaken. Dit levert hooguit wat (hoog)bejaard gemopper op de hoofdtribune op. De laatste jaren is het gebruikelijk dat er, voor aanvang van de competitie, in het Jan Louwersstadion een wedstrijd wordt gespeeld tussen FC Eindhoven en PSV om de zogenoemde 'Lichtstad Cup'.

3. Infrastructuur

- 3.1 FC Eindhoven speelt in het Jan Louwers Stadion, gelegen aan de Charles Roel-slaan 1 in Eindhoven. Het heeft een capaciteit van 4.600 zitplaatsen. Het sta-dion werd officieel geopend op zondag 9 september 1934, met een vriend-schappelijke wedstrijd tegen Ajax, die FC Eindhoven met 2-8 verloor.

Er staan in totaal drie tribunes op het terrein: de hoofdtribune (westzijde), de Zuidtribune (met het bezoekersvak) en de Oosttribune (sinds 1997). Aan de noordzijde staat geen tribune. Daar wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de bouw van de Fontys Sporthogeschool Eindhoven. Het Indoor Sport Centrum Eindhoven staat aan de Noord-oost zijde.

Jan Louwersstadion:

Bron: www.fc-eindhoven.nl

- 3.2 In de jaren negentig is het stadion in diverse fases opgeknapt. In 1994 is de hoofdtribune verbouwd tot sponsortribune met businessclub. Rechts van deze tribune is een overdekte zittribune gebouwd. Aan de Zuidkant, achter het doel, is een niet overdekte zittribune geplaatst. Deze is in 1996 verbouwd tot een overdekte tribune. Sinds 1997 heet het stadion het Jan Louwers Stadion, vernoemd naar de voetballer die voor Eindhoven tussen 1952 en 1955 maar liefst 89 doelpunten scoorde in competitieverband. In het seizoen 1998-1999 is de tribune aan de linkerkant van de sponsortribune gebouwd, inclusief kleedkamers en kantoren. Ook is in dat jaar aan de lange zijde een nieuwe overdekte zittribune gebouwd en het supportershome.

- 3.3 Rondom het stadion is de parkeercapaciteit beperkt. Het sportpark 'Genneper Parken' - waar behalve het stadion van FC Eindhoven onder andere het indoor sportcentrum, hockeyverenigingen, een tennisvereniging en een (nationaal) zwembad zijn gelegen – telt tussen de 1.400 en 1.700 parkeerplaatsen. Dit biedt aan de ene kant extra parkeermogelijkheden voor bezoekers van de club. Aan de andere kant kan dit ook een knelpunt zijn, indien er bij de verschillende sportverenigingen tegelijkertijd evenementen gehouden worden. Bovendien zijn er in de loop der jaren steeds meer andere sportverenigingen en accommodaties op het sportterrein bijgebouwd, waardoor de druk op de reeds beperkte parkeercapaciteit is toegenomen.
- 3.4 De club is zich bewust van het feit dat er parkeerproblemen kunnen ontstaan, met name voor supporters van bezoekende teams. Door mensen van FC Eindhoven wordt - bij een risicowedstrijd of bij een A-wedstrijd met veel uitsupporters - naar de bezoekende club van tevoren een routebeschrijving gestuurd. Er wordt gezorgd dat de uitsupporters (zo veel mogelijk) op de parkeerplaats bij het bezoekersvak parkeren. Hierbij wordt bovendien aangegeven dat de bezoekers zodra ze stadion naderen niet het navigatiesysteem dienen te volgen, maar juist de routebeschrijving van FC Eindhoven zelf. Navigatiesystemen kiezen namelijk de verkeerde route.
- Bij A-wedstrijden met weinig kunnen uitsupporters die met de auto komen, vrij parkeren rondom het stadion. Als de uitsupporters met één of twee bussen komen, wordt geparkeerd op het parkeerterrein achter het gastenvak.
- 3.5 Op de achtergrond hebben plannen gespeeld voor een nieuwe locatie voor het stadion van FC Eindhoven. Dit komt onder meer doordat de huur van het huidige stadion vooralsnog is opgezegd per 2015. Betrokkenen bij de club en bij de gemeente geven echter aan dat het waarschijnlijk is dat de club ook na die tijd gehuisvest zal zijn op deze locatie. Een belangrijk argument is dat er geen andere geschikte locatie is gevonden.
- 3.6 Het bezoekersvak is gelegen in de hoek van de Zuidtribune. Dit vak beschikt over een eigen ingang met kassa. De capaciteit bedraagt 475 zitplaatsen. Het beschikt over minimale voorzieningen: sobere catering en dito sanitair. Achter het vak ligt een parkeerplaats voor bussen of auto's van bezoekende supporters.
- 3.7 De FC Eindhoven supporters betreden het stadion vanuit één hoek, namelijk naast vak C op de hoofdtribune. Vanaf die locatie lopen de supporters naar alle reguliere tribuneplaatsen in het stadion. De politie vindt dat FC Eindhoven, zeker bij een structurele stijging van het aantal toeschouwers (en dus zeker bij promotie), zou moeten beschikken over meerdere ingangen. De instroom gaat dan sneller, maar het stadion valt vooral ook sneller te ontruimen. Dit is één van de punten die de politie en de gemeente graag zouden verbeteren, zeker bij promotie.

- 3.8 Er zijn in het stadion nieuwe reclameborden geplaatst. De oude borden slingerden tijdens ons bezoek rond in de loopruimte voor de Oosttribune. Dit is slordig en levert potentiële 'relmiddelen', al schatten we de kans op ongeregelheden in het stadion laag in. De oude reclameborden zijn bij afronding van deze audit verwijderd.
- 3.9 Bij FC Eindhoven is geen algemeen systeem van automatische toegangscontrole aanwezig. Slechts bij de businessruimte worden de kaarten elektronisch gescand. Voor de normale tribuneplaatsen wordt de kaartcontrole (inclusief legitimatiecontrole bij B-wedstrijden) aan het hek handmatig uitgevoerd door de stewards.
- 3.10 De kwaliteit van het cameratoezicht zou volgens mensen bij de club, politie en gemeente enigszins verbeterd dienen te worden. Op dit moment is het Jan Louwersstadion voorzien van 5 camera's, die toezicht bieden op het gehele stadion. Er zijn 2 zogenaamde 'dome' camera's en 3 gewone. Van die drie gewone camera's is er één een vaste camera, die voortdurend gericht is op het bezoekersvak (vak M). De twee andere gewone camera's zijn draaibaar. Daarvan staat er één gericht op het voorplein, bij de (hoofd)ingang en de kassa's. De andere staat gericht op het parkeerterrein en de toegang tot het bezoekersvak. De gemeente en politie hebben aangegeven dat deze video-installatie wellicht verbeterd zou moeten worden. Het huidige camerasysteem is wat aan de smalle kant. Bovendien zijn het slechts overzichtscamera's en die kunnen niet voldoende inzoomen. Ook bij de club is aangegeven dat men er mee bezig is om in elk geval 2 camera's aan de installatie toe te voegen.
- 3.11 In de commandoruimte zitten tijdens elke wedstrijd minstens twee personen, namelijk de veiligheidscoördinator van FC Eindhoven en iemand die de camera's bedient. Meestal zit er ook een politiecommandant. Volgens de politie voldoet de commandoruimte aan de meest basale eisen, maar is verbetering nu al gewenst en zelfs noodzakelijk bij eventuele promotie. Zo ondervindt men in de commandoruimte veel last van de geluiden en muziek van de tribune, waardoor de communicatie soms lastig verloopt.
- 3.12 De commandoruimte is typerend voor de hele infrastructuur van FC Eindhoven: het is oud en blijft achter bij de financiële en sportieve groei die club doormaakt. FC Eindhoven draait nu mee in de top van de Jupiler League. Ze speelt waarschijnlijk 'spannende en drukke' nacompetitiewedstrijden en zou zelfs kunnen promoveren naar de Eredivisie. Op dit moment voldoen de faciliteiten aan de minimumeisen op het niveau van de eerste divisie, maar een 'Eredivisiescenario' vergt verbeteringen. Mensen binnen de club, bij de politie en bij de gemeente wijzen in dat kader op de meerdere verbeterpunten. De KNVB heeft zelfs een eisenpakket neergelegd met infrastructurele voorzieningen die een club minimaal dient te hebben om eredivisievoetbal te mogen spelen. Bij de KNVB is gebleken dat op al deze punten nog wat aandacht nodig is en dat sommige zelfs nog in het geheel gerealiseerd dienen te worden:
- De commandoruimte dient vrij en goed zicht te hebben op het gehele stadion, eventueel via camerabeelden. Bovendien dient deze te beschikken over zodanige communicatievoorzieningen dat snel en gecoördineerd kan worden opgetreden bij incidenten.

- Het stadion moet een sectorindeling hebben, zodat de toeschouwers gescheiden kunnen worden. Iedere afzonderlijke sector moet beschikken over eigen sanitaire faciliteiten, verkooppunten, eerste hulpvoorzieningen en in- en uitgangen.
- Clubs in de Eredivisie zijn verplicht te beschikken over een door de KNVB goedgekeurd systeem van automatische toegangscontrole. Het gaat hier om apparatuur waarmee een toegangsbewijs elektronisch op geldigheid gecontroleerd kan worden door elektronische koppeling met autorisatielijsten en/of blokkeringlijsten.
- In het stadion moet een goede omroepinstallatie aanwezig zijn, waarmee in alle publieke delen informatie aan het publiek kan worden verstrekt.
- Er moet cameratoezicht zijn, in kleur en voorzien van opnamecapaciteit, datum- en tijdregistratie en de mogelijkheid tot het in persoon vastleggen van supporters en het maken van fotoafdrukken. Alle toeschouwervakken, alle plaatsen waar fouilleringswerkzaamheden worden verricht, de toegangen, toegangswegen en het stadionplein moeten in beeld kunnen worden gebracht.
- Bij alle ingangen voor het publiek moet duidelijk zichtbaar en leesbaar een bord met de tekst van het 'Reglement van Orde', zoals vastgesteld door het bestuur betaald voetbal.
- Alle toegangen tot de tribunes en overige publieksruimten dienen met eenduidige en uniforme verwijzingsborden duidelijk te zijn aangegeven (binnen en buiten het stadion).
- De club moet voldoende voorzieningen treffen voor minder valide toeschouwers: aangepaste toiletten, aangepaste tribuneplaatsen voor onder andere rolstoelgebruikers en ouderen, aangepaste (afzonderlijke) in- en uitgangen en aangepaste parkeerplaatsen in de nabijheid van de ingang voor toeschouwers met een handicap.

4. Voetbalveiligheid: samenwerking en inzet

Samenwerking

- 4.1 De betrokken partijen (voetbalclub, politie, gemeente en justitie) zijn tevreden over de huidige samenwerking. Momenteel verloopt dit zonder problemen. Het geheel aan afspraken zorgt ervoor dat bij FC Eindhoven alles goed verloopt qua voetbalveiligheid. Waar vroeger binnen de club te veel veiligheidszaken min of meer vrijblijvend werden geregeld (maar de wedstrijden wel 'veilig verliepen'), hebben de veiligheidscoördinator en adviseur publieks- en veiligheidszaken de veiligheidsorganisatie verbeterd. Toch bestaat er eensgezindheid over de conclusie dat de infrastructuur en veiligheidsorganisatie verder verbeterd dienen te worden: gericht op de top van de eerste divisie (inclusief na-competitie) of zelfs op promotie.

Om die reden investeren gemeentebestuurders meer tijd in FC Eindhoven dan in het recente verleden toen er weinig toeschouwers waren. Er is meer aandacht gekomen voor deze tweede club van Eindhoven.

- 4.2 Reeds op dit moment - bijvoorbeeld bij incidentele wedstrijden met een verhoogd risico - wordt geprofiteerd van de voetbalkennis die gemeente en politie hebben opgebouwd bij PSV. Ook bij de verdere verbetering kan deze kennis worden benut.

- 4.3 Er zijn verschillende overlegvormen op het voetbaldossier. In de eerste plaats is er halfjaarlijks (voorafgaand aan de start van het voetbalseizoen en voorafgaand aan de herstart na de winterstop) overleg van de Werkgroep Integraal Veiligheidsoverleg Voetbalzaken. Deze werkgroep bestaat uit: de veiligheidscoördinator van FC Eindhoven, de voorzitter van de supportersvereniging, ambtenaren van de gemeente met voetbalveiligheid in de portefeuille, de voetbalcoördinator van de politie en het Openbaar Ministerie. Indien noodzakelijk, kunnen de burgemeester van Eindhoven en de officier van justitie bij dit overleg aanschuiven. Dit is vastgelegd in het voetbalconvenant. Bij dit overleg wordt geïnventariseerd welke wedstrijden op het programma staan en wordt besproken welk voorlopig scenario er aan de wedstrijden wordt toegekend op basis van opgedane ervaringen.

In de tweede plaats vindt er voorafgaand aan elke wedstrijd een - door de veiligheidscoördinator van FC Eindhoven geïnitieerd - overleg plaats tussen hem en de politie, waarin bekeken wordt of het eerder opgestelde voorlopige scenario overeind kan blijven. Bij wedstrijden die getypeerd zijn als A-categorie, hebben de betrokken partijen doorgaans zes weken voorafgaand aan de wedstrijd via e-mail contact over het scenario. Bij B-wedstrijden is er wel altijd fysiek overleg over de vraag of het voorlopige scenario gehandhaafd blijft of dat er wellicht nieuwe plannen gemaakt dienen te worden. Dit verschil is aangebracht, omdat met name de betrokkenen bij de clubs veelal vrijwilligers zijn. Het is daardoor niet altijd haalbaar om fysieke afspraken te maken en bij elkaar te komen.

4.4 FC Eindhoven kent een commissie stadionverboden, maar deze heeft het niet erg druk (met bijvoorbeeld slechts twee lopende uitsluitingen op dit moment). Deze commissie bestaat momenteel louter uit de veiligheidscoördinator en de adviseur publieks- en veiligheidszaken. Er wordt gezocht naar een derde persoon die als buitenstaander plaats kan nemen in deze commissie. Het is te kwetsbaar als twee clubfunctionarissen deze commissie vormen.

4.5 De veiligheidsorganisatie is gericht op verbetering van het veiligheidsbeleid en de infrastructuur op basis van scenario's in de eredivisie of in de top van de eerste divisie. Op dit moment zijn de meeste wedstrijden bij FC Eindhoven zo risicoarm dat de infrastructuur en de veiligheidsorganisatie niet onder druk komen te staan. FC Eindhoven is in staat om incidentele risicowedstrijden te spelen. Naast de infrastructuur (zie paragraaf 3), dient de stewardorganisatie te worden verbeterd. Momenteel heeft FC Eindhoven een eigen stewardorganisatie die aan alle wettelijke eisen en aan de eisen van de KNVB voldoet. Een groot gedeelte van de stewards (ongeveer 80%) is ook werkzaam bij de stewardorganisatie van PSV. Beide organisaties zijn echter afzonderlijke rechtspersonen. De stewardorganisaties hebben een samenwerkingverband in het kader van opleidingen. FC Eindhoven heeft geen eigen basisopleiding. Als bij FC Eindhoven een steward opzegt, lobbyt de club bij PSV voor een vervanger. Daarbij wordt gelet op de kwaliteiten waarover de kandidaat steward beschikt en op de ervaring die hij bij PSV heeft opgedaan. Dit hielp en helpt om de kwaliteit van de stewardorganisatie bij FC Eindhoven te verbeteren.

Het zou een probleem kunnen zijn als beide clubs in de Eredivisie spelen en wellicht op dezelfde dag een thuiswedstrijd spelen. FC Eindhoven kan hier weliswaar bij de KNVB op attenderen (middels het Competitie Informatie Formulier) bij bekendmaking van het voorlopige speelschema voor het nieuwe seizoen. Maar als die situatie zich desalniettemin voor zou doen, is het niet altijd meer mogelijk dat stewards bij twee verschillende clubs worden ingezet.

4.6 De overlegvormen worden ook aangepast indien FC Eindhoven promoveert naar de Eredivisie. Het veiligheidsoverleg krijgt dan dezelfde frequentie als bij PSV, namelijk eens in de zes weken (in plaats van halfjaarlijks).

4.7 FC Eindhoven stelt in overleg met de ketenpartners voorafgaande aan het seizoen de regels omtrent kaartverkoop vast. Daarbij worden de wedstrijden en tegenstanders benoemd waarbij dagverkoop plaats kan vinden. Voor de verschillende risicocategorieën waarin de wedstrijden ingedeeld worden, gelden bij FC Eindhoven verschillende regels voor de kaartverkoop. Bij A-wedstrijden is er vrije verkoop, hoewel sommige bezoekende clubs aangeven dat ze liever hebben dat de gastenkassa bij FC Eindhoven gesloten blijft en ze uitsluitend zelf de voorverkoop regelen. Dat doen die clubs omdat ze graag zelf zicht willen houden op de hoeveelheid supporters die naar FC Eindhoven gaan. Bij B-wedstrijden kan er een verplichte autocombi of buscombi zijn en blijft de gastenkassa gesloten. Er is wel voorverkoop aan FC Eindhoven-supporters, maar dat is dan wel een verkoop met legitimatie. C-wedstrijden heeft de club nog nooit gehad. Wel is er een grijs gebied dat min of meer tussen A- en B-wedstrijden inzit.

Dit zijn bijvoorbeeld de wedstrijden tegen clubs die dicht bij Eindhoven liggen, zoals bijvoorbeeld MVV en Fortuna Sittard. Om te voorkomen dat het aantal uitsupporters de capaciteit van 475 plaatsen in het bezoekersvak overschrijdt, moet de verkoop bij de bezoekende club plaatsvinden en ook is hierbij legitimatie verplicht. Er wordt dan op gelet op de regio waar de kaartkoper vandaan komt, zodat het verschil tussen thuis- en uitsupporters duidelijk is. Alleen bij de wedstrijd tegen Helmond sport is dit onderscheid veel lastiger aan te brengen, omdat beide clubs in principe in dezelfde regio liggen en er bijvoorbeeld ook veel Helmond-supporters in Eindhoven wonen. Dit loopt in de praktijk echter altijd goed.

Tot op heden is er maar één C wedstrijd geweest, te weten de thuiswedstrijd in de nacompetitie 2009-2010 tegen Willem II.

- 4.8 In de convenant betaald voetbal is bepaald hoe het alcoholregime en de – verkoop geregeld is. De stewards van FC Eindhoven weigeren aan dronken en/of gedrogeerde supporters de toegang tot het stadion. De politie biedt hierin ook ondersteuning en verbaliseert tegen personen die in het bezit zijn van harddrugs en tegen personen die onder invloed van drugs en/of alcohol overlast veroorzaken. Bij C-wedstrijden geldt een verbod op de verkoop en het gebruik van alcohol binnen het stadion. De club communiceert dit naar het publiek en de stewards zien er op toe dat dit verbod niet overtreden wordt.
- 4.9 Op de avond van dinsdag 22 november 2011 is er een bijeenkomst geweest voor medewerkers van de stewardorganisatie, waarbij ook het calamiteiten- en ontruimingsplan van FC Eindhoven (COP) is besproken. Er werd een ontruimingsoefening gehouden, die voor de aanwezige medewerkers geheel onverwachts kwam. Tijdens de cursus 'conflicthantering en omgaan met agressie', werd namelijk een brand gesuggereerd en werd tot ontruiming overgegaan. Bij deze calamiteitenoefeningen waren geen externe partners aanwezig/betrokken. De meest recente oefening van het ontruimingsplan met externe partners dateert uit februari 2010. Deze is uitgevoerd door Politie, Brandweer en GHOR. Het calamiteitenplan is eveneens in februari 2010 beoefend, door dezelfde partijen. De noodroutes van de diensten zijn in februari 2012 opnieuw geoefend door dezelfde partijen. Er ligt een calamiteiten- en ontruimingsplan in de commandoruimte.

Personele inzet

- 4.10 Bij FC Eindhoven ziet de veiligheidsorganisatie er als volgt uit:
- Veiligheidscoördinator (vrijwilliger, 20-25 uur per week werkzaam voor de club, voormalig politiefunctionaris)
  - Adviseur publieks- en veiligheidszaken (vrijwilliger, 20-25 uur per week werkzaam voor de club)
  - Twee stewardcoördinatoren
  - Vijf hoofdstewards / teamchefs
  - 40 stewards

- 4.11 Het voortouw van het politieoptreden bij (wedstrijden van) FC Eindhoven ligt bij het Bureau Voetbal & Evenementen van de regiopolitie Brabant Zuid-Oost. Dit bureau neemt deel aan het voetbaloverleg, maakt risicoschattingen en levert bij thuiswedstrijden de Operationeel

Commandant en bij B- of C-wedstrijden ook de Algemeen Commandant. Het bureau bestaat uit twee zogenoemde beleidsmedewerkers (inspecteur van politie die Algemeen commandant kunnen zijn), vier coördinatoren (brigadiers die Operationeel commandant kunnen zijn) en een administratief medewerkster. Bij besluiten over de inzet of operatie is overleg met de teamchef en (via deze) zo nodig met gemeente of voetbalofficier. De specialistische deskundigheid van het bureau wordt in hoge mate gewaardeerd door de gemeente en door FC Eindhoven.

- 4.12 Voor zowel de uit- als de thuiswedstrijden is de totale politie-inzet in het seizoen 2010–2011 lager geweest dan het voorafgaande seizoen. In het seizoen 2009–2010 was de totale politie-inzet bij thuiswedstrijden 2.517 uren en bij uitwedstrijden 84 uren. In het seizoen 2010–2011 waren deze aantallen gedaald tot respectievelijk 865 en 2 uren. Hierbij dient echter wel te worden opgemerkt dat ook het totaal aantal gespeelde *wedstrijden* in het seizoen 2010–2011 iets lager lag. Waar in het seizoen 2009–2010 FC Eindhoven nog 44 wedstrijden speelde, waren dat er in 2010–2011 slechts 38. Dit is het gevolg van het feit dat de Jupiler League in 2009–2010 nog uit 20 deelnemende teams bestond en in 2010–2011 slechts uit 18. Bovendien heeft FC Eindhoven in 2010–2011 geen deelname aan de play-offs afgedwongen. Maar ook het berekenen van de *gemiddelde* politie-inzet bij thuiswedstrijden bevestigt deze duidelijke afname in het tweede seizoen. In seizoen 2009–2010 was de politie-inzet gemiddeld nog 57 uur per thuiswedstrijd en in 2010–2011 was dat afgenomen tot gemiddeld 22 per thuiswedstrijd. Deze afname is gebaseerd op risicoschattingen.

5. Samenvatting en conclusies

Hoofdconclusies

- 5.1 De supporters van FC Eindhoven zijn rustig en veroorzaken in de regel geen problemen, ook niet in de jaren dat de club in de financiële problemen zat en toen de sportieve resultaten flink tegenvielen. Nu het ook sportief beter gaat, komen er meer supporters naar de thuiswedstrijden, maar ook dat levert geen problemen op. Veel supporters van FC Eindhoven luisteren naar stewards.
- 5.2 Het stadion van FC Eindhoven heeft een beperkte parkeercapaciteit. De infrastructuur is oud en blijft achter bij de financiële en sportieve groei die de club de laatste jaren doormaakt. Op dit moment voldoen de meeste faciliteiten aan de minimumeisen op het niveau van de eerste divisie. Maar scenario's waarin FC Eindhoven structureel in de top van de eerste divisie of zelfs in de eredivisie speelt, vergen infrastructurele verbeteringen.
- 5.3 De betrokken partijen (voetbalclub, politie, gemeente en justitie) zijn tevreden over de huidige samenwerking. Waar vroeger binnen de club te veel veiligheidszaken min of meer vrijblijvend werden geregeld, hebben de veiligheidscoördinator en adviseur publieks- en veiligheidszaken de veiligheidsorganisatie verbeterd. Toch bestaat er eensgezindheid over de conclusie dat ook de veiligheidsorganisatie hoe dan ook verder verbeterd dient te worden vanwege de toegenomen supportersaantallen. Dan is de stap bij promotie kleiner. Op dit moment wordt bij incidentele wedstrijden met een verhoogd risico geprofiteerd van de voetbalkennis die gemeente en politie hebben opgebouwd bij PSV.

Aanbevelingen

- 5.4 De voetbalvierhoek dient verbeteringen in de veiligheidsorganisatie en in de infrastructuur te prioriteren en te voorzien van een planning. Dit is gunstig en verstandig als FC Eindhoven in de (top van) de eerste divisie - inclusief nacompetitie – speelt. Het verkleint de 'stap' die wat dit betreft gezet dient te worden bij eventuele promotie naar de eredivisie. Voetbal in de eredivisie vergt onder meer een betere stewardorganisatie, evenals infrastructurele verbeteringen: sectorindeling en automatische toegangscontrole; verbetering van het cameratoezicht, de omroepinstallatie en de commandoruimte; en vernieuwing van het bezoekersvak. Op de korte termijn blijft alertheid geboden en in dat perspectief is het onder meer zaak om snel de oude reclameborden (die rondslingeren voor de Oosttribune) op te ruimen.
- 5.5 Houd het Bureau Voetbal & Evenementen en haar huidige werkwijze in stand bij de vorming van Nationale Politie, omdat de opgedane specifieke kennis veel oplevert, waaronder preventie van voetbalgeweld en een afgewogen politie-inzet. Haar expertise is belangrijk voor de scherpte van de gehele veiligheidsorganisatie en om 'piekgebeurtenissen' – eventueel in de eredivisie in de toekomst – aan te kunnen.

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

T. Toebes	Voetbalcoördinator politie
D. Denkers	Veiligheidscoördinator FC Eindhoven
A. van de Ven	Adviseur publieks- en veiligheidszaken FC Eindhoven
E. Vos	Accountmanager grootstedelijke evenementen. Ambtenaar met portefeuille. Gemeente Eindhoven
E. Smits	Beleidsmedewerker (Manager integrale veiligheidszorg- Geweld, veilig uitgaan en evenementen). Gemeente Eindhoven
A. Erades	Voetbalofficier van Justitie. Openbaar Ministerie arrondis- smentsparket 's-Hertogenbosch39

We hebben ook respondenten (supporters, stewards/beveiligers en politie) gesproken tijdens de observaties

Geraadpleegde documenten

Overzicht Voetbal Volg Systeem (VVS)
Convenant Betaald Voetbal FC Eindhoven
Wedstrijddraaiboek FC Eindhoven – FC Volendam
Infrastructurele eisen KNVB: FC Eindhoven, 10 februari 2012

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek FC Eindhoven – FC Den Bosch (9december 2011)
met als aandachtspunten:

- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Parkeerplaatsen
- Aankomst en vertrek (uit)supporters
- Controle supporters en optreden stewards
- Politie-inzet
- Bezoekersvak

Wedstrijdbezoek FC Eindhoven – FC Volendam (18 november 2011)
met als aandachtspunten

- Briefing Politie
- Commandoruimte
- Parkeerplaatsen
- Aankomst en vertrek (uit)supporters
- Controle supporters
- Politie-inzet
- Bezoekersvak

